

Kuidas toetada **Ukraina noori** keeleõppes ja lõimumises?



Haridusspetsialistil on oluline roll noorte toetamisel

Uude riiki jõudes muutub noore elus korraka väga palju. Uus keel, uus kool, uued inimesed ja harjumused. Mõnel juhul ka ebakindlus selle ees, mis saab edasi.

Rändetaustaga noortega puutuvad kokku väga erinevad inimesed – õpetajad, noorsootöötajad, treenerid, ringijuhid, nõustajad ja teised spetsialistid. Kõigilt neilt ei saa eeldada põhjalikku kogemust pagulasnoortega töötamisel. Küll aga on mõned asjad, mida tasub teada ja tähele panna.

Oleme palju töötanud Ukrainast Eestisse jõudnud noortega, oleme ka alati soovinud paremini aru saada, mis aitab neil siin hakkama saada, keelt õppida, sõpru leida ja tegevustes kaasa lüüa – ning mis teeb selle keerulisemaks.

Sellesse materjali oleme kokku kogunud mõtted, mis neist kohtumistest kõige selgemalt esile tulid. Näiteks see, et pagulasnoored ei ole üks ühesugune sihtrühm. Et keelt on lihtsam õppida siis, kui julged rääkida ja eksida. Et kohalikud sõbrad ja võimalus päriselt kaasa lüüa loevad väga palju. Et noorel peaks olema võimalus tema enda elu puudutavates asjades kaasa rääkida. Ja et vahel tuleb vaadata kaugemale sellest, mis esmapilgul probleemina paistab.

Need ei ole reeglid ega valmis retseptid. Pigem on need asjad, mida tasub märgata ja meeles hoida, kui sinu teele satub rändetaustaga noor.

Eesti Pagulasabi



Iga pagulasnoor on **ainulaadne**

Eestisse sõja eest pakku jõudnud noored on kõik erinevad. Neil on erinev taust, keeleoskus, kogemused, huvid, sõpruskond ja tulevikuplaanid. Sama lähenemine eri vanuses noortele ei pruugi kõigile sobida. Arvesta sellega teenuste ja tegevuste planeerimisel.



Toetav keskkond muudab noored nähtavaks

Noor, aga eriti pagulasnoor, on olukorras kus tema enda ja tema elu kohta langetavad otsuseid teised inimesed. Tihti pannakse talle külge silte, tema , ent temalt ei küsita. Eestis kohanemist toetab keskkond, kus noored saavad kogeda eduelamust, kus neid päriselt nähakse, kus nad saavad teha valikuid ja end tõestada. ust, keeleoskus, kogemused, huvid, sõpruskond ja tulevikuplaanid. Sama lähenemine eri vanuses noortele ei pruugi kõigile sobida. Arvesta sellega teenuste ja tegevuste planeerimisel.



Tõhus keeleõpe eeldab turvalist tunnet ja praktilist lähenemist

Noored ei vaja veel enam akadeemilisi keeletunde. Nad vajavad kohta, kus saab rääkida, teha vigu ja neist õppida. Tõhus keeleõpe on hinnangutevaba, saab toimida ainult turvalises ruumis, on lisaks praktiline ja toetab noortevahelist suhtlust.



Parim keeleõpe toimub **osana** **igapäevaelust**

Keeleõpe on kõige tulemuslikum pingevabas keskkonnas. Noorte endi välja pakutud parimad keelepraktika kohad: laagrid, matkad, turul käimine, kino, teater, mängud, rollimängud, põgenemistoad, sportimiskohad, piknikud, poed ja apteegid.



Hirm eksimise ees takistab keeleõpet

Toeta noort keeleõppega seotud ebakindluse ja hirmudega. Loo turvaline keskkond, kus on lubatud teha vigu, unustada sõnu ja küsida üle. Keele õppimine võtab aega ning eksimine on selle loomulik osa.



Kohalikud sõbrad ja keelekeskkond on oluline osa keeleõppest

Paljudel noortel puudub kontakt Eesti eakaaslastega isegi siis, kui nad käivad siinses koolis. Hobid, noortekeskused, sportimise paigad ja ühistegevused on eduka keeleõppe võti.



AWSTUFF. XYZ

Loo keskkondi, kus **kohtuvad** erinevad keeled ja inimesed

Kuigi on loomulik, et noored otsivad tuge ja sõpru nende seast, kellega nad sama keelt räägivad. Spetsialistide roll on luua olukordi, kus eri emakeelega noored saavad suhelda ühise eesmärgi nimel ka siis, kui ühine keel on alles kujunemas



Seotud keeleõpe, kuuluvustunne ja tulevik **sillutavad noortele teed**

Motiveeriv keeleõpe on seotud sõprade leidmise, hobide, edasiõppimise, töö, iseseisva elu ja tulevikuplaanidega. Vanemate noorte puhul tuleks keeleõpe siduda selgelt kutseõppe, karjääri ja iseseisva eluga.



Koos on parem: kaasa ka lapsevanemad keeleõppesse

Esmalt jõuab info sageli lastevanemateni. Jaga teavet selgelt ja arusaadavalt: mis toimub, kas see on turvaline, mis keeles räägitakse, kellele see sobib ning kas tegemist on õppimise, vaba aja või millegi muuga.



Vaimne heaolu on tulemusliku keeleõppe alus

Hirm, ärevus, üksildus, koduigatsus, kiusamine, perest eemalolek ja sõjatrauma mõjutavad, kuidas noor kohaneb. Uuringute järgi on pea pooled ukrainlastest kogenud vähemalt ühe pereliikme puhul vaimse tervise raskusi. Arvesta noortele suunatud tegevustes vaimse tervise toe vajadustega.



Noored peavad igal juhul olema osa **sotsiaalsest elust**

Mõni noor ei tea, kas ta jääb Eestisse, naaseb Ukrainasse või liigub edasi. Sellest hoolimata peab ta olema igapäevaselt kaasatud tegevustesse eakaaslastega.



Korraga kahes koolis õppimine on **liiga koormav**

Ukraina distantsõppes osalemine on ajamahukas ja jätab vähem võimalusi Eesti kooli, hobide, sõprade ja eesti keele harjutamise jaoks. Ainult veebis õppides võib noor jääda ilma olulisest igapäevasest suhtlusest ja tunda end üksildasena.



Hilises teismeeas noored vajavad eraldi **tähelepanu ja hoolt**

Riskirühmaks on gümnaasiumieas noored, kes ei pääse keeleoskuse tõttu Eesti gümnaasiumisse, on katkestanud haridustee, töötavad ilma selge tulevikupildita või ei õpi ega tööta. Neid noori aitab selge arusaam, kuidas naasta haridusse, kutseõppesse või luua tulevikuplaan.



Iga tegevus peab lähtuma noorte päris vajadusest

Noored vajavad erinevatel hetkedel erinevat tuge. Olgu selleks keelepraktika, koolis toimetuleku tugi, vaimse heaolu toetamine, info haridus- ja karjäärivõimaluste kohta või turvaline koht, kus suhelda ja uusi sõpru leida.



Pidev tagasiside muudab teenuse paremaks

Noortele suunatud tegevusi on hea pidevalt arendada. Küsi noortelt ja vanematelt, mis neile meeldis, mis oli keeruline ja mis neid toetas. Tagasiside aitab teha tegevusi paremaks ja noorte vajadustele sobivamaks.

Lisainfo

counselling@pagulasabi.ee

www.pagulasabi.ee

Infomaterjali on koostanud Eesti Pagulasabi projekti “Language Ladder” raames. Projekti viiakse ellu koos Tallinna Ülikooliga ja Poola organisatsiooniga Dobra Fabryka ning see on rahastatud Euroopa Liidu poolt. Publikatsioon väljendab üksnes autori(te) seisukohti ega pruugi kajastada Euroopa Liidu ega Euroopa Sotsiaalfondi Rakendusameti seisukohti. Euroopa Liit ega toetuse andja ei vastuta avaldatud sisu eest.